

ΔΙΑΓΝΩΣΤΙΚΗ ΕΞΕΤΑΣΗ 2024

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ – Α΄ τάξη

Διάρκεια εξέτασης: 1 ώρα

Γενικές οδηγίες:

1. Να διαβάσεις προσεκτικά τις οδηγίες πριν απαντήσεις στις ερωτήσεις.
2. Μην καθυστερείς πολύ σε ερωτήσεις που σε δυσκολεύουν, γιατί πρέπει να προσπαθήσεις να τελειώσεις όλο το γραπτό.
3. Έλεγξε προσεκτικά όσα έχεις γράψει.
4. **Μην γράψεις** το όνομά σου σε κανένα σημείο του γραπτού.

Δεν επιτρέπονται ερωτήσεις σχετικά με το περιεχόμενο του γραπτού.

Συνολική βαθμολογία: 50 μονάδες

Το γραπτό αποτελείται από 10 σελίδες

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ!

ΜΕΡΟΣ Β: Κατανόηση κειμένου και γλωσσικές ασκήσεις**(25 μονάδες)**

Διάβασε με προσοχή το πιο κάτω κείμενο και απάντησε σε ΟΛΕΣ τις ερωτήσεις που ακολουθούν. Να απαντήσεις στις ερωτήσεις με δικά σου λόγια, εκτός κι αν σου ζητηθεί να αντιγράψεις κάποια λέξη, φράση ή πρόταση από το απόσπασμα.

Λόγω της στραβομάρας μου –δεν μπορούσα να εστιάσω σε κάτι χωρίς αυτό να χωρίζεται 1
την ίδια στιγμή σε δύο, τρία ή και περισσότερα θολά κομμάτια– ήμουν **σίγουρη** για ένα
πράγμα: Πως οι άνθρωποι και τα πράγματα και όσα χωράνε μέσα στις καρδιές των
ανθρώπων και των πραγμάτων κρύβουν περισσότερες από μία αλήθειες. Πως δηλαδή
ένας άνθρωπος δεν είναι μόνο ένας άνθρωπος και σίγουρα δεν είναι μόνο αυτό που 5
φαίνεται πως είναι.

Όταν η στραβομάρα μου **έφτασε** στο απροχώρητο και μαζί της και τα νεύρα της μάνας
μου, επισκέφτηκε το σπίτι μας ο Θεόφιλος Ντελούδης, κάνοντας ένα μεγάλο ταξίδι από την
πρωτεύουσα.

«Για να δούμε, για να δούμε...» είπε αυτός προσπαθώντας να φανεί **ευχάριστος**, πράγμα 10
που εκτίμησα πολύ γιατί ήμουν τρομοκρατημένη.

«Πώς είναι τ' όνομά σου, κοριτσάκι μου;» με ρώτησε βγάζοντας κάτι τρομακτικά πράγματα
απ' το μαυριδερό του βαλιτσάκι.

«Μαρία» είπα κι **ένιωσα την καρδιά μου να μεγαλώνει από τον φόβο μου και να 15**
επιτίθεται σ' όλα τα γύρω όργανα, όταν είδα να βγαίνει από το βαλιτσάκι ένα εργαλείο
σαν τανάλια, που είχε ένα και μοναδικό, μεγάλο μάτι στην ακρούλα.

«Μαρία, Μαράκι, μικρούλι κοριτσάκι» προσπάθησε να τραγουδήσει, καθώς με κοιτούσε
μέσα από το μάτι.

«**Τι ωραίο και μελωδικό όνομα**» είπε ο Ντελούδης. «Άνοιξε τα ματάκια σου».

«Όχι». 20

«Έλα, παιδί μου».

«Όχι».

«Βλέπετε, γιατρέ μου, τι ωραία που είναι εδώ στην εξοχή **όταν έχετε να κάνετε μ' ένα 25**
μικρό τέρας;» μουρμούρισε η μάνα μου.

Ύστερα έβγαλε από την τσάντα του μερικές καρτέλες με πεταλούδες και άρχισε να 25
με ρωτάει. Πόσες είναι; Ποια απ' όλες είναι η μεγαλύτερη; Ποια πετάει προς το μέρος μου;
Τι χρώμα έχει; Μου αρέσουν οι πεταλούδες;
Κι εγώ να απαντάω.

Πέντε. Η δεύτερη. Καμία. Κίτρινη. Έτσι κι έτσι.

[..] «Όχι, Μαρία, δεν θέλω να μου πεις το χρώμα, θέλω να περάσεις την κλωστούλα μέσα 30
απ' την τρυπούλα» είπε, ικανοποιημένος από την ομοιοκαταληξία του.

Πάλεψα αρκετά μαζί της ακουμπώντας τη γλώσσα μου στο πάνω χείλος, όπως έκανα κάθε
φορά που προσπαθούσα επίμονα για κάτι, όμως όταν η κλωστή πλησίαζε τον στόχο της
γλιστρούσε κι έφευγε. Στο τέλος **κοίταξα** με απόγνωση τις λιγοστές τριχούλες στην

καράφλα του Θεόφιλου Ντελούδη, ακούμπησα την πλάτη μου στην καρέκλα κουρασμένη 35 και περίμενα τη διάγνωσή του.

Ένας βαρύς φάκελος ήρθε με το ταχυδρομείο στο τέλος του μήνα, το περιεχόμενο του οποίου στάθηκε η αφορμή για πολλά και διάφορα. Μέσα στον φάκελο υπήρχε ένα ζευγάρι **πανάσχημα** γυαλιά.

Ελένη Κατσαμά, Γορίλλας στο φεγγάρι (διασκευασμένο απόσπασμα)

Σημείωση: οι αριθμοί στο πλάι αντιστοιχούν στον αριθμό των γραμμών του αποσπάσματος. Θα σε βοηθήσουν να εντοπίζεις τα σχετικά σημεία των ασκήσεων που ακολουθούν. Επίσης, οι φράσεις με έντονα γράμματα σχετίζονται με ερωτήσεις του γραπτού.

Να απαντήσεις σε ΟΛΕΣ τις ερωτήσεις που ακολουθούν.

1. Να σημειώσεις Σ για κάθε σωστή πρόταση και Λ για κάθε λανθασμένη. (4)

α. Με βάση το κείμενο, οι άνθρωποι και τα πράγματα κρύβουν περισσότερες από μία αλήθειες.	
β. Η μητέρα του κειμένου φαίνεται να είναι αγχώδης άνθρωπος.	
γ. Ο Θεόφιλος Ντελούδης είναι ευγενικός και φιλικός.	
δ. Το πρόσωπο που αφηγείται αισθάνεται άνετα και επιθυμεί να συνεχίσει τη συνομιλία με τον Ντελούδη.	
ε. Η συγγραφέας χρησιμοποιεί πρωτοπρόσωπη αφήγηση.	
στ. Το κείμενο περιλαμβάνει κυρίως περιγραφές.	
ζ. Δεν μπορούμε να καταλάβουμε εύκολα τα συναισθήματα της αφηγήτριας.	
η. Η ιστορία που διάβασες διαδραματίζεται σε μια πόλη.	

2. Να σημειώσεις σε ποιο χρόνο βρίσκονται κυρίως τα ρήματα του κειμένου και να εξηγήσεις σύντομα γιατί τους επέλεξε η συγγραφέας. (2)

Χρόνος:

Επεξήγηση:

.....

.....

3. Να βάλεις σε κύκλο το γράμμα που αντιστοιχεί στη σωστή απάντηση. (3)

α. Η πρόταση «ένιωσα την καρδιά μου να μεγαλώνει από τον φόβο μου και να επιτίθεται σ' όλα τα γύρω όργανα» είναι: (γραμμές:14-15)

- i. υπερβολή
- ii. προσωποποίηση
- iii. παρομοίωση

β. Η φράση «Τι ωραίο και μελωδικό όνομα!» δείχνει: (γραμμή: 19)

- i. την καλή εικόνα που είχε ο κύριος Ντελούδης για το κορίτσι
- ii. την προθυμία της μητέρας να βοηθήσει την κόρη της
- iii. ότι ο κύριος Ντελούδης ήθελε να κάνει το κορίτσι να νιώσει άνετα

γ. Η φράση «όταν έχετε να κάνετε με ένα μικρό τέρας» φανερώνει (γραμμές: 23-24)

- i. ενθουσιασμό
- ii. ευχαρίστηση
- iii. ειρωνεία

4. Ποια δουλειά κάνει ο κύριος Ντελούδης; (1)

.....

5. Είναι παιδί ή ενήλικας η πρωταγωνίστρια; Δώσε ένα (1) στοιχείο που το δείχνει. (2)

.....

.....

.....

.....

6. «Η σχέση της πρωταγωνίστριας και της μητέρας της είναι γλυκιά και τρυφερή». Συμφωνείς ή διαφωνείς; Δώσε δύο (2) στοιχεία που δικαιολογούν την απάντησή σου. (3)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

7. Σημείωσε μία (1) μετοχή και ένα (1) ουσιαστικό από τις γραμμές 10-15 που δείχνουν πώς νιώθει η πρωταγωνίστρια στο κείμενο. (2)

Μετοχή:.....

Ουσιαστικό:

8. Ποιον τίτλο θα έδινες στο απόσπασμα; (1)

.....

9. Συμπλήρωσε τα κενά ανάλογα με τις οδηγίες της κάθε πρότασης. (7)

α. Το ρήμα «έφτασε» είναι σε γραμματικό πρόσωπο.
Να το γράψεις στο σωστό κουτάκι και να συμπληρώσεις τον πίνακα διατηρώντας το ίδιο πρόσωπο και τον ίδιο αριθμό.

Ενεστώτας	
Παρατατικός	
Μέλλοντας στιγμιαίος	
Μέλλοντας διαρκείας	
Αόριστος	
Παρακείμενος	
Υπερσυντέλικος	

β. Σημείωσε ένα συνώνυμο για τις πιο κάτω λέξεις:

i. σίγουρη =

ii. κοίταξα =

γ. Σημείωσε ένα αντώνυμο για την πιο κάτω λέξη

i. ευχάριστος ≠

ii. πανάσχημα ≠

δ. Να γράψεις την πρόταση που ακολουθεί στον αντίθετο αριθμό:

Ύστερα έβγαλε από την τσάντα του μερικές καρτέλες με πεταλούδες και άρχισε να με ρωτάει.

.....
.....

ΜΕΡΟΣ Β: Παραγωγή γραπτού λόγου (έκθεση)

(25 μονάδες)

Να επιλέξεις και να αναπτύξεις **ΕΝΑ** από τα ακόλουθα θέματα σε 220-250 λέξεις.

Δώσε ιδιαίτερη σημασία στα ακόλουθα:

- Οργάνωση του περιεχομένου
- Λεξιλόγιο, έκφραση και ακρίβεια στη διατύπωση
- Δομή (πρόλογος, κύριο θέμα, επίλογος, παράγραφοι)
- Ορθογραφία και τονισμός

ΘΕΜΑΤΑ:

1. Αφήγηση:

Γράψε μια ιστορία που να ξεκινά με τη φράση: «Τώρα που τελειώνω το δημοτικό, θυμάμαι ευχάριστες και δυσάρεστες στιγμές που έζησα στο σχολείο μου».

Να αναφέρεις:

- μια ευχάριστη ανάμνηση που έχεις από το σχολείο
- μια δυσάρεστη στιγμή που έζησες εκεί
- σκέψεις και συναισθήματα που σου προκάλεσαν

2. Περιγραφή:

Περίγραψε την αγαπημένη σου πόλη.

Περίγραψε:

- πού βρίσκεται και ποια είναι τα χαρακτηριστικά της
- τι μπορείς να δεις και να κάνεις σε αυτήν
- τα αισθήματα που νιώθεις όταν βρίσκεσαι εκεί

[illegible]

This image shows a full page of a worksheet designed for handwriting practice. It features approximately 20 horizontal dashed lines spaced evenly across the page, providing a guide for letter height and placement. The background is plain white, and there are no other markings or text present.

[illegible]

Επιπρόσθετος χώρος για σημειώσεις:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ΤΕΛΟΣ